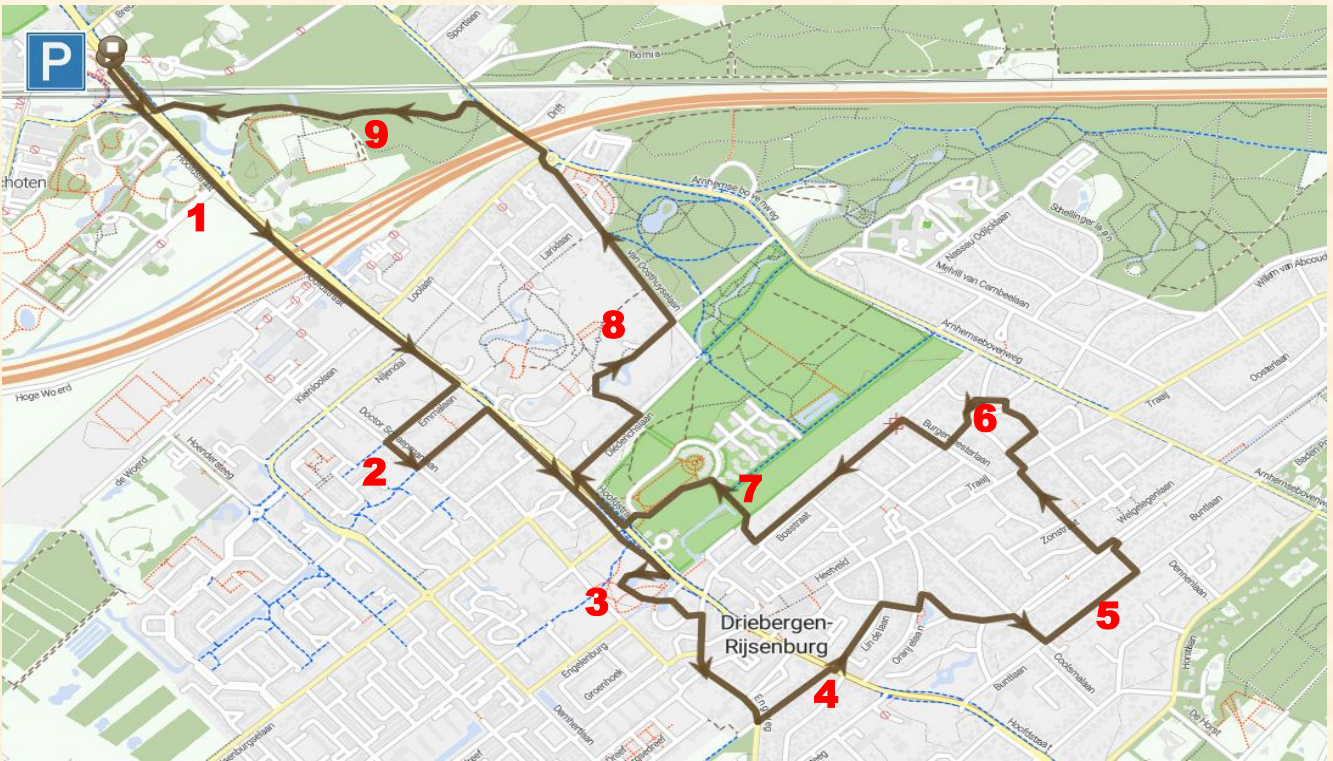

naar Driebergen-Rijsenburg

Wie een representatief beeld wil krijgen van de landschapsskenmerken die karakteristiek zijn voor het Driebergse deel van de Stichtse Lustwarande adviseren wij de hierna beschreven route te wandelen. Ze volgt een min of meer achtvormig tracé, dat bij het NS-station Driebergen-Zeist begint en eindigt. Wie de hele route loopt legt een afstand van 9,0 km af.

Route 9,0 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Vanuit het station Driebergen-Zeist lopen we eerst langs de noordzijde van de Hoofdstraat naar het viaduct van de A12. Er is dan al snel te zien dat de vrijwel vlakke gebieden onderlangs de zuidwestflank van de Utrechtse Heuvelrug her en der van sierlijke waterpartijen en zachtglooiende heuvels werden voorzien. Verreweg het duidelijkst is dat op het terrein van het voormalige buiten Willinkshof, waar het op een heuvel gebouwde landhuis na de dood van de laatste particuliere eigenaar werd vervangen door een koepel, die te zijner nagedachtenis werd opgetrokken. Even voor het viaduct staat op het terrein van de vroegere buitenplaats Bloemenheuvel nog wel een antiek landhuis. Aan het landschap is te zien dat de terreinen van Willinkshof en Bloemenheuvel ter weerszijden van de Hoofdstraat lagen.

2. Voorbij het viaduct van de A12 blijven we de Hoofdstraat volgen. Links leidt de route dan onder meer langs de voormalige buitens Beukenstein en Kraaijbeek. Helaas zijn de grote oude landhuizen ervan respectievelijk door sloop en een grote brand verdwenen. Achter de appartementencomplexen die er voor in de plaats kwamen bleven de (bos)parken van de beide buitens echter grotendeels behouden. Met dat van Kraaijbeek zullen we bij de terugkeer naar het station nog nader kennis kunnen maken. Rechts zien we bij onze wandeling over de Hoofdstraat intussen een reeks antieke landhuizen van nogal uiteenlopende architectuur. Zulke huizen staan ook langs enkele korte zuidwestelijke zijstraten. Een ommetje via de Emmalaan, Dr. Schaepmanlaan en Koningin Wilhelminalaan biedt de mogelijkheid er snel een aantal in ogenschouw te nemen.

Hierbij wordt een deel van Rijsenburg doorkruist, waarvan het stratenpatroon duidelijk de Middeleeuwse verkavelingsstructuur weerspiegelt. Tegenover het appartementencomplex van het landgoed Kraaybeek komen we weer terecht op de Hoofdstraat, waar rechtsaf wordt geslagen. Als spoedig verwelkomt ons dan het planmatig opgezette, vroeg 19de-eeuwse kerntje van Rijsenburg.

Aan de overzijde biedt de Diederichsstraat nu de mogelijkheid de route flink te bekorten. De paragrafen 3 t/m 7 kunnen dan worden overgeslagen.

3. Even voorbij het kerntje van Rijsenburg wordt links onze aandacht getrokken door het grote park, waar het 19de-eeuwse seminarie van Rijsenburg in 1984 plaats moest maken voor een groot appartementencomplex. Naast het voormalige park van het seminarie is het door twee identieke bijgebouwen gesecondeerde 18de-eeuwse Huis Sparrendaal een markante blikvanger. Het werd op een grotendeels behouden gebleven zichtas gebouwd. Tegenover de 18de-eeuwse huizen van Sparrendaal bezoeken wij het in landschapsstijl aangelegde park van de voormalige 19de-eeuwse buitenplaats De Wildbaan, dat destijds op voormalige gronden van Sparrendaal is gesticht. Evenals op de Willinkshof en Bloemenheuvel werd er een nagenoeg vlak terrein met een sierlijke waterpartij en lage heuvels verlevendigd. Op een van de heuvels stond een groot landhuis dat in 1945 echter bij een bombardement zou worden verwoest. In het park lopen we om de vijver naar de zuidostrand van het voormalige buiten. Een bruggetje brengt ons er naar restanten van een parkje dat halverwege de vorige eeuw grotendeels is bebouwd met seniorenwoningen. Aan het parkje herinnert onder meer nog een kleine vijver. Met de naam Bouwlust van de kleine woonbuurt werd tot uitdrukking gebracht dat de grond van het parkje bij de gelijknamige villa Hoofdstraat 152 behoorde.

4. Voorbij het woonparkje gaan we via de Engweg naar het later sterk uitgebreide gebouwencomplex van een neoromaans kerkje, dat wel erg dicht bij een monumentale villa staat. De Engweg verbindt de kern van Driebergen met de laaggelegen oude wegbuurtschap Gooijerdijk. Wij gaan echter niet naar die buurtschap maar even voorbij het kerkje via de Meenksestraat terug naar de Hoofdstraat. Links passeren we dan een hele rij architectonisch boeiende, antieke woningen. Aan de overkant van de Hoofdstraat is dat ook aan de linkerzijde van de Lindelaan het geval. We volgen deze flauwbochtige weg tot de Nassaulaan, waar rechtsaf wordt geslagen. Aan het eind van de Nassaulaan verwelkomt ons een driehoekig plantsoen met een vijver. Deze waterpartij is een waterberging uit de 20er jaren van de vorige eeuw. Met de grond, die bij het graven ervan vrijkwam werd destijds het langs de Hoge Steeg lopende deel van het Lekkere Watertje gedempt.

5. Achter het driehoekig plantsoen brengt de Vijverlaan ons langs een parkachtig restant van het voormalige buiten Welgelegen naar de door beuken belommerde, kaarsrechte Buntlaan, waar we linksaf slaan. De Buntlaan was een schaapsdrijf, die het vroeger tot de Arnhemse Bovenweg reikende Welgelegen aan de zuidoostzijde begrenste. Aan de bebouwing van de Buntlaan is te zien dat Welgelegen er pas sinds de dertiger jaren van de vorige eeuw geleidelijk bebouwd raakte. Na enkele honderden meters verlaten we de Buntlaan door links de zeer korte Beeklaan in te slaan. Deze brengt ons naar de Welgelegenlaan. Die evenwijdig aan de Buntlaan lopende weg werd in de dertiger jaren van de vorige eeuw langs de noordwestrand van het voormalige buiten aangelegd. Ze ligt ter weerszijden van het gekanaliseerde Lekkere Watertje.

6. Op de Welgelegenlaan slaan we kort na elkaar links- en rechtsaf om via de Van Wassenaerstraat naar de eeuwenoude Traay te lopen. Aan de overzijde ervan worden daarna successievelijk de op voormalige bosgronden van Sparrendaal gerealiseerde, vroeg 20ste eeuwse woonbuurten Van Vollenhoven- en Burgemeesterpark doorkruist. Via het gebied van deze woonbuurten liep vroeger een beekje van het Driebergsebos naar de kern van het landgoed Sparrendaal. In de beide woonbuurten boeien nu vooral de er verspreid voorkomende architectonisch waardevolle woningen. Speciale vermelding verdienen twee fraaie voorbeelden van landhuizen, die volgens de stijlopvattingen van de Amsterdamse School werden ontworpen. Ze staan bij het plantsoen dat middenin het Burgemeesterpark is gelegen. Vanuit het plantsoen lopen we naar de Burgemeesterlaan, aan de overzijde waarvan ons een hele rij architectonisch boeiende, antieke woningen opwacht. Evenals enkele eerder door ons bezochte straten, was de laan lange tijd slechts aan één zijde bebouwd. Op de kruising met de Burgemeesterlaan wordt rechtsaf geslagen. De route brengt ons dan naar een T-kruising met de kaarsrechte Bosstraat, die we links zo'n 500 meter gaan volgen. De naam van de straat herinnert aan het bos dat vroeger langs een deel van de weg lag.

7. Waar het tracé van de Bosstraat een merkwaardige bajonetknik vertoont gaan we rechts het behouden deel van het landgoed Sparrendaal door. Achter het Huis Sparrendaal wordt dan de zichtlaan van het landgoed gekruist. Hierna leidt de route ons voorlangs de huidige bebouwing van het Seminariepark naar een imposante oude bosgordel. In dit ook tot het park behorende groen gaan we links de Hoofdstraat weer eens opzoeken. Daar aangekomen wordt rechtsaf geslagen.

8. Even later herhalen we dit om via de architectonisch interessante Diederichlaan naar de zijingang van het multifunctionele landgoed Kraaybeek te gaan. De hoofdonthuizing brengt ons dan langs enige oude bebouwing, een waterpartij, oude houtopstanden en de landgoedwinkel naar de kaarsrechte Van Oosthuyselaan, die we links helemaal tot de T-kruising met de Loolaan aflopen.

9. Schuin rechts kunnen we daarna langs een rotonde en onder een smal viaduct van de A12 naar de oosthoek van het bosrijke park van Willinkshof, dat wij bij het begin van onze tocht al vanuit de Hoofdstraat zagen liggen. Ruim honderd meter voorbij het viaduct kunnen we links via een verhard fietspad terug naar station Driebergen-Zeist. We dalen dan heel geleidelijk af naar wat lager gelegen en vochtiger terrein, wat door veranderingen in de bosbegroeiing wordt weerspiegeld.

Toelichting

Deze brochure liet ons nader kennis maken met het deel van de Stichtse Lustwarande dat binnen de bebouwde kom van Driebergen en Rijsenburg kwam te liggen.

De Stichtse Lustwarande is de gordel (voormalige) buitens onderaan de zuidwestflank van de Utrechtse Heuvelrug.

Zowel ijs- of sneeuwsmeltwater als de wind deponeerden er een pakket zandige afzettingen, waarvan het oppervlak flauw naar het nabijgelegen rivierengebied helt.

Later in de Middeleeuwen werd het gebied bloksgewijs verdeeld in zuidwest-noordoost georiënteerde kavels van kilometers lengte. Met name een niet al te droge en natte zone ter weerszijden van de Hoofdstraat bleek geschikt voor gebruik als akkerland. Hier zouden tal van boerderijen komen te staan en later ook de meeste buitens worden gesticht.

Sommige kavels werden van elkaar gescheiden door wegen. Ze liepen naar de eeuwenlang gemeenschappelijk als graasgronden gebruikte hogere delen van de Utrechtse Heuvelrug.

Voor het interlocale en interregionale verkeer kwamen er ook dwarsverbindingen, waarvan de al oude Arnhemse Bovenweg en Hoofdstraat de belangrijkste werden.

Vooraf in de 19de eeuw werden op de terreinen van de buitens natuurlijk ogende, sierlijke waterpartijen en zachtglooiende heuvels gecreëerd. Bovendien is er toen veel opgaand loof- en naaldhout geplant.

De Stichtse Lustwarande zou gaandeweg zo'n aantrekkelijk leefmilieu worden dat het verleidelijk werd er gronden te gaan verkavelen voor de bouw van villa's en andere woningen. Vrij veel buitens zijn daardoor helaas weer geheel of gedeeltelijk verdwenen. De woonbuurten die er voor in de plaats kwamen kunnen architectonisch echter interessant zijn. Dit is met name het geval waar er woningen staan uit de periode 1890-1930.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.